

Surrealismen

1924 - manifest skrevet av breton

En Realitet over /under dagliglivets virkelighet; sur-realitet.

Forløpere; symbolismen, ekspresjonismen med fantasien, drømmene og det ubevisste sjelsliv.

Europeisk maleri siden renessansen; en hovedstrøm preget av fornuft og forstand. Men også unntak, **Bosch, Breughel, Blake(1757-1827), Goya, Arnold Böcklin (1827-1901)**

Mystikken. Den irrasjonelle tradisjon; **Henry Fuseli(1741-1825) ;Otto Runge(1777-1810), Kaspar David Friedrich(1774-1840), Odilon Redon(1840-1916), Gustav Moreau (1826-1898)**; Mystikk,melankoli, drømmer, frykt.

Giorgio de Chirico(1888-1978).Hellas/Italia.

uttrykk for europeisk kulturkrise. Fortiden som et fantom, der helheten er sønderbrutt.

Sentralperspektivet anvendes ekspressivt; tilskueren suges inn, det hersker ingen kontakt mellom betrakter og figurene i bildet, det menneskelige samfunn har opphørt. Kun tomheten igjen. Lyskilden plassert utenfor bildet; Noe truende synes å være utenfor synsfeltet. Det tragiske i Europas tilstand. ”Dukker”, mannequiner som symbol. Vekke en uro hos publikum. ”**La pittura metafisica**”. den åndelige verden. Det metafysiske maleri.

Le Douanier (tollereren) Roussaeu (1844-1910): Stilisering , det eksotiske. Jungel, myter, drømmer. inspirert av bilder i reisemagasiner. naivismen.

Ferdinand Cheval: (død 1924) Bygde Le facteurs idealpalass. Alveslottet. Inntrykk fra billedmagasiner (Hauterives, Lyon).

Surrealismen;

Historisk Forutsetning;

Krise i europa.1.verdenskrig. Paris; dada dør, surrealismen oppstår, utformet som program av André Breton . Først en Litterær bevegelse , senere kom malerne med . Hensikt å konstruere noe nytt, for framtiden. redde verden og menneskene! Slå ned fornufts-herredømmet, uttrykke seg i ubegrenset frihet. Rasjonalismen og intelligensen har ført til fantasiens hungersnød. Surrealismen er et Opprør mot hverdagslivets vannvidd. Ikke kun en stilretning, men et lyvssyn, en kreativ filosofi.

Andre Breton (1896-1966); Fransk forfatter, teoretiker.; Kunsten har plikt til å endre livet. 1.verdenskrig; arbeidet ved psykiatrisk senter. Studerte Freud. Sin egen tolkning av Freuds lære;

Drømmens realitet; Drømmene pågår kontinuerlig, men blir avbrutt, eller overdøvet i våken tilstand. Drømmene er det egentlige. Drømmen som verktøy for selvinnsikt. mentale forstyrrelser åpnet opp for sinnets mørkere sider. Her finnes sannheten om menneskenaturen,

Sigmund Freud.Wien . Arbeidet med ”hysteriske kvinner”, frustrerte mennesker fra øvre samfunnslag i viktorianske Wien. Et skall av sosiale, moralske (kunstige sannheter), avleiret omkring en levende kjerne av instinkter. fortrengningen av instinkter (seksualdriften); oppleves som en feil ved kulturen. Instinktene ofret i framskrittets navn. Studier av drømmer, nevroser, psykoser; urmennesket, magien lever på bunnen av kulturmennesket.

Psykisk automatisme; fri assosiasjonsprosess, fri prosess, spontane innfall, uten kritikk . tankekontroll må sjaltes ut. utviklet som metode i psykoanalysen.

Breton overfører denne metoden til litteraturen;

Automatisk skrift. Psykisk automatisme som frigjørende ; En ikke-kritisk metode, prosess. Surrealisten; overføre denne prosessen til kunsten, litteraturen, overføre den ubevisste virkelighet uten estetisk kontroll. En fri tankestrøm der ingenting sensureres.

Collager av illustrasjoner fra tidsskrifter, aviser; assosiativ billedverden, realistisk i detaljene , men surrealistisk som helhet.

Viktige begreper ;

Metaforer; nye ordkombinasjoner; poetiske bilder. Jo større avstand mellom ordenes betydningsammenhenger ; desto større spenning.;” is-slottet”.

Surrealistene søkte Le merveilleux”; det fantastiske, underets gjenfødelse.

“det makeløse er alltid vakkert. Alt som er makeløst er vakkert. det er faktisk ikke noe annet som er vakkert enn det som er makeløst.” (Breton)

Surrealistene interesserte seg for grenselandet mellom søvn og våken tilstand. Skillet mellom våre forestillinger og virkeligheten opphevet. Drømmens egen logikk.

”**Fortetninger**”, sammensatte figurer (havfruer).

Mennesket må bli helt. først da kan det forandre verden! Middelet er kunsten. Målet er å forandre samfunnet.

Senere ble Breton mer isolert, dogmatisk. manifest 1924. politisk sympatier med kommunismen, men mot Stalin.

Samarbeid om manifest med **Trotsky**. Reiste til Mexico; besøkte **Frida Kahlo**.

Surrealistene hadde ingen bestemt stil, eller formspråk. Ikke en stil, men en metode, et livssyn. Låner fra alle ismer .”Maskin til å produsere det mystiske”.

Max ernst (1891-1976).Tysk.

Billedromaner; Collage - teknikker; utklippet tidsskrifter, Barndomstraumaer i Viktoriansk hjem. Utviklet metoder for å svekke kontrollen over prosessen; slump og tilfeldigheter.

Ingen rasjonell forklaring på hans bilder. En Drømmeverden, preget av angst.

Frottage-teknikk: gnide-teknikk. Collage av fragmenter. Redusere sin egen aktive deltakelse.

Koble ut kritikk fra fornuften. Assosiasjoner i skyer, åreverk, blekklatte.

En parallelt -eksisterende verden. det irrasjonelles angrep på fornuftens ordenen.

Juan Miro (1889-1983)Spania

barnas frodige fantasi. Animering av alle ting. Barndomsminner; gården;

metamorfoser;forvandling. liv som formerer seg.

Salvador dali(1904-88)

Viktige periode;1929-39.

Drømmer. Opptatt av Freud. Inspirert av Nietzsche.

Litterære avanserte symboler. Detaljrikdom inspirert av renessanse-kunst.

maleriet som et vindu. alle akademiske triks for å skape sterk realistisk illusjon; undergrave virkelighetsfølelsen. Nye uvanlige kombinasjoner av realistiske elementer.

Dobbelt- bilder .Dobbeltavlesing. betrakte en ting, se noe annet.

Paranoid kritiske metode; Sette seg i en tilstand av galskap, delirium. bevisst tilstand av vannvidd. hallusinasjoner. Deretter analysere kritisk sammenstillingen av disse fenomene.

Forske i det ubevisste. kritisk; ikke en passiv automatisme.

Tema; Sadismen, det forkrøplede sjelsliv på bunnen av kulturen. Legemlige deformasjoner. Seksualiteten. Impotens og skyld som tema. Det morbide.
Sammen med Bunuel filmen "Den andalusiske hund". Og Gullaladeren.

Rene Magritte (1898-1967)Belgia

Sabotere våre vaneforestillinger, kullkaste oppfattelsen av den velkjente verden. Ide-maler.Tenker- ikke kunstner. Så på seg selv som Filosof. Angrep på fornuftoppfattelsen, det forutinntatte.

Arbeidet vellykket når ingen tolkning kan tilfredstille vår nysgjerrighet. Hva er sant? Hva er virkelighet?En betrakter som søker det han ønsker å finne, vil aldri oppleve noe som rekker utover det allerede kjente. Panikk oppstår når man fanges av mysteriet.

Gjøre tanken synlig. bringe selvmotsigelser i harmoni.

Selve tanken, ideen, tingen viktigere enn det "spørsmålet" vi stiller som betrakter"om betydningen.

Det vidunderlige. Mysteriet. mysteriet hinsides virkeligheten, eksistensen.

beskrive forhold mellom ting slik at våre forestillinger om dem ikke kan festes til dem.

Bildene ikke behage, men for å uroe. Skape mentale kortslutninger.

"Klassisk" nøktern malemåte, vise tingenes grunnkarakter , essens, etterstrebe klarhet.

Folk som spør etter betydningen , avslører sin avmakt overfor mysteriet.

Surrealismen og kvinner.

Bretons visjon av en forening med den elskede kvinnen som kilde til surrealismens kunst. den spontane , instinktive kvinnen. kvinnelige kunstnere (marie **laurencin**) ble "evige barn" og "kunstens muse".(fra Freuds dualistiske beskrivelse av kvinnen som senter for både kjærlighetens kreative og de ødeleggende krefter.).

Mange kvinner blandt surrealistene, tiltrukket av den anti-klassiske holdningen, og de personlige erfaringer. Men surrealistenes (menn) misbruk av kvinnekroppen i kunsten endte med at mange kvinner tok avstand fra bevegelsen.De Tilførte i stedet en magisk fantasi , myter og drømmer.

Leonora carrington 1917- 2011.britisk-meksikansk. Interesse for alkemi, magi.Levde med Max Ernst.

Leonor Fini 1907-1996. Argentina..

Kay Sage 1898-1963 USA: Abstrakte landskaper. Drøm, ubevisste symboler.

Melankoli.Tomhet, forlatthet.

Dorothea Tanning 1910-2012. USA..tar den voksne seksualitet inn i barnas verden. Gift med Max Ernst.

Remedios Varo 1908-63 Spansk-Meksikansk. Mystikk, drøm, myter.

Toyen 1902-80 . Tsjekkisk.

Frida Kahlo. 1907-54.

fortellende, symbolsk, selvbiografisk. Speil Ble brukt for å uttrykke tilværelsens dualitet. Seg selv som observatør- og objekt. Både indiansk og borgerlig kultur.

Surrealismen I Sør Amerika;

Roberto Matta 1911-2002(Chile); Åndelige maskiner, science fiction og grafitti

Rufino Tamayo; 1899-1991, Meksikansk indianer fra Oaxaca; gamle maya myter

Wifredo Lam: 1902-82 Cubansk, voodoo , afrikanske myter og kubisme.hybride figurer.

